

ontvangst kinderen

(10 minuten – kan uitgebreid of ingekort worden)

- **welkom** op de Duitse Militaire Begraafplaats, grondgebied Langemark-Poelkapelle
- **situering** dorp Langemark, Bikschote, Madonna, Poelkapelle en Sint-Juliaan
- **eind 1914**, begin van de oorlog (1914 → 1918), Duitse troepen **bestormen** dorp Langemark, toen hier al een begraafplaats, **ingraven** troepen, Langemark en Sint-Juliaan nog in Britse en Franse handen
- **22 april 1915** eerste massale **gasaanval** in de wereldgeschiedenis (betonnen blokken bij schuilplaatsen = gaslinie), verovering door de Duitsers van Langemark en Sint-Juliaan
- 1917 terug Brits, 1918 terug Duits, 1918 Belgisch, 11 november 1918 Wapenstilstand
- begraafplaats aangegroeid tijdens en juist na de oorlog, ingericht in 1932 (laaggelegen deel), na de Tweede Wereldoorlog werden de stoffelijke overschotten uit tientallen andere Duitse begraafplaatsen naar hier overgebracht (massagraf en hooggelegen deel)
- duiden op poortgebouw met linker- en rechterkamer, beeldengroep en betonnen constructies
- bezoek onthaalpaviljoen
- fiche-opdrachten per 3 (opdrachten, woord zoeken, komen tonen, korte extra uitleg)
- **respect voor de rust** op een begraafplaats

A. vooraanzicht begraafplaats - fiche 1: omgeving

DMB A1 - oplossing:

Wanneer je voor deze Duitse begraafplaats staat, vallen twee zaken erg op:

- het **groen** van gras, struiken en bomen
- het **roze** element van het poortgebouw en de ommuring van de begraafplaats.

Het poortgebouw maakt een duidelijk overgang van het dagelijkse leven langs de straat en de ingetogen sfeer op de begraafplaats.

1. De **knotwilgen** aan de straatkant vormen:

VO O een soort **erewacht** bij de betreurde gestorvenen uit de oorlog.

SO O een **zuilengang** zoals bij de Romeinse bouwwerken.

TO O **brandhout** voor de kazernes te Poelkapelle en Houthulst.

2. De **gracht** (staat soms droog) aan de rechterkant duidt:

SCH O op de vele oude **boerderijen** met een gracht eromheen.

SRT O op het vele water in de **loopgraven** tijdens de oorlog.

LKS O op de **onderwaterzetting** van de IJzer door het Belgische leger.

3. Bij de ingang vind je een bord met 5 kruisen en met de vermelding van de **officiële naam** van de begraafplaats:

RUND O Duits Soldatenkerkhof

BUND O Deutscher Soldatenfriedhof 1914 – 1918 Langemarck

STUNDE O Deutscher Soldatenkerckhof Langemark-Poelkapelle

MUNDE O Duits Begraafplaats te Langemark

A. vooraanzicht begraafplaats - fiche 2: uitzicht poortgebouw

DMB A2 - oplossing:

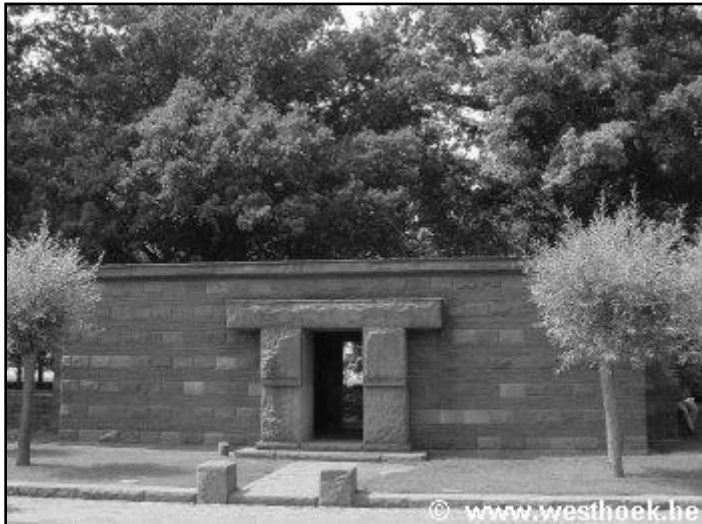
1. De **roze steen** is

WE O rode zandsteen van de **Weser** (in Duitsland).

GE O blauwsteen uit **Doornik** (Wallonië).

ZE O roze **baksteen**, groot formaat, van de steenbakkerij te Zonnebeke (Vlaanderen).

2. Bij de ingang van het gebouw staat links **MCMXIV** en rechts **MCMXVIII**. Dit betekent

TER O dat de **Romeinen** dit gebouw geplaatst hebben.

PER O dat de oorlog begon in **1940** en eindigde in **1945**.

SER O dat de oorlog begon in **1914** en eindigde in **1918**.

DER O niets speciaal. Gewoon **versiering** van de toegangspoort.

B. poortgebouw - fiche 1: linkerkamer

DMB B1 - oplossing:

De centrale ruimte in het **poortgebouw** is omgeven door smeedijzeren traliewerk. Als we even naar boven kijken, zien we er een mooi **mozaïek** die de vijf kruisen van de Volksbund weergeeft.

1. In de linkerkamer kijken we onmiddellijk op een heel grote **wandkaart**. Het land dat er afgebeeld wordt, is

LUX O het **Groot Hertogdom Luxemburg**.

NEL O **Nederland**.

VEL O **Duitsland**.

VEE O **België**.

NEE O een deel van **Frankrijk**.

2. Over het hele grondgebied zijn er **symbolen** aangebracht op de kaart. In de omgeving van Diksmuide, Langemark en Menen zijn er heel wat aangebracht. Rond leper kun je zelfs de leperboog volgen. Het zijn

LDO O de plaatsen waar vroeger een Duitse Militaire **Begraafplaats** was.

KRO O de **plaatsen** waar er tijdens de Eerste Wereldoorlog **gevochten** werd.

NOS O **dorpen** die verdwenen zijn door de **verwoesting** van de oorlog.

3. De begraafplaats werd **ingewijd** op

DAT O 11 november **1918**.

DIE O nieuwjaarsdag **1940**.

VAN O 16 mei **1923**

DEN O 10 juli **1932**

OPDRACHT: Op het tafeltje in deze linkerkamer ligt het bezoekersboek. Schrijf de datum van vandaag, jouw naam, jouw gemeente en een korte tekst (over de begraafplaats) op.

B. poortgebouw - fiche 2: rechterkamer

DMB B2 - oplossing:

In de rechterkamer van het poortgebouw staan er rondom **namen** van militairen. Die namen werden gekerfd in de panelen.

1. Deze **namen** zijn

OLM O namen van militairen die **vermist** zijn. Hun lichaam werd **niet** (herkenbaar) **teruggevonden**. De namen die je vindt op de grafstenen (lager deel), vind je niet terug op deze panelen.

ELS O namen van militairen die de slag bij Langemark **overleefd** hebben. Zij werden na de oorlog geroemd voor hun heldendaden.

EIK O namen van militairen die **gestorven** zijn. Ze werden **begraven** op het lager veld van de begraafplaats. Iedere naam die je vindt op een grafsteen (lager deel), vind je ook hier op deze panelen terug.

2. De namen van de militairen op deze panelen zijn **gerangschikt** volgens

OP leeftijd.

IN hun **voornaam** (alfabetisch).

EN hun **familienaam** (alfabetisch).

OF hun **sterfdatum**.

3. In de rechterkamer staan de

namen van ongeveer

BERK **5300** militairen.

HOUT **6300** militairen.

BEUK **7100** militairen.

C. kameradengraf - fiche 1: krans en schilden**DMB C1 - oplossing:**

Voor het kameradengraf zie je een **krans** en 8 **schilden**.

1. Welke bewering is niet juist?

MAS O Tussen de twee wereldoorlogen bestond België uit **8 provincies**.

LAS O Tussen de twee wereldoorlogen was er nog geen sprake van Vlaams- en Waals-Brabant. Deze waren nog samen in één provincie: **Brabant**.

PAS O Tussen de twee wereldoorlogen bestonden West- en Oost-Vlaanderen al, maar werden ze soms samen geplaatst onder de historische term '**Vlaanderen**'.

2. 'Ich habe dich bei deinem Namen gerufen, du bist mein' zijn woorden van de **profeet**

SAG O Jesaja.

ZAG O Jeremia.

LAG O Ezechiël.

3. Op deze **Duitse Militaire Begraafplaats** (in kameradengraf + onder grafstenen) liggen ruim

RAF O ruim **44 000** gestorven Duitse militairen.

CAS O ruim **17 000** gestorven Duitse militairen.

TOM O bijna **5 000** gestorven Duitse militairen.

C. kameradengraf - fiche 2: naamtafels

DMB C2 - oplossing:

Rond het kameradengraf zijn 68 (+1) bronzen panelen bevestigd aan zware blokken.

1. Dit zijn de **namen** van gestorven Duitse soldaten

KAR O die **vermist** zijn.

CAR O waarvan men denkt dat ze **in** het **kameradengraf** begraven liggen.

QAR O die ook in de **rechterkamer** van het **poortgebouw** gebeiteld zijn.

2. De naam van de bekende Duitse vliegener **Werner Voss** (48 luchtoverwinningen) staat op

LELL O paneel **60**.

LEIL O paneel **61**.

LIEL O paneel **62**.

LILL O paneel **63**.

D. begraafplaats laaggelegen deel - fiche 1: kruisen en grafstenen

DMB D1 - oplossing:

Als je wandelt doorheen het laaggelegen deel van de begraafplaats, dan bemerk je onmiddellijk de vele liggende grafstenen, de groepjes kruisen en de grote eiken.

1. Hoeveel **kruisen** tref je aan op de begraafplaats?

- GÜ** O 32 kruisen
- WÜ** O 12 groepen van drie kruisen en één groot kruis
- LÜ** O 12 groepen van drie kruisen

2. De grafsteen met het nummer **A1** situeert zich

- STE** O links achteraan.
- RTE** O juist achter het kameradengraf.
- NTE** O links vooraan, aan de kant van de straat.

3. Zoek het grafsteen met het nummer **8744**. Probeer de naam te lezen (familienaam begint met 'Wu'). Zoek die naam nu ook in het poortgebouw in de rechterkamer. Je vindt die naam

- HEY** O niet terug.
- NEY** O wel terug.
- LEY** O wel terug, maar fout geschreven.

E. beeldengroep - fiche 1: Emil Krieger

DMB E1 - oplossing:

Tegenover het poortgebouw (andere kant begraafplaats) staat het **kunstwerk** van **Emil Krieger**.

1. De kunstenaar heeft op de ommezijde van één van de figuren zijn **merkteken** achtergelaten met

- VREDE** Emil
- NOOIT** EK
- RUSTE** Krieger
- VECHT** Emil Krieger

2. Het kunstwerk is een **uitbeelding** van

- WEER** vier militairen op de **wacht**.
- MEER** vier **treurende** militairen.
- GOED** vier militairen klaar voor het ontvangen van een **ereteken**.

3. Deze vier **figuren** zijn gemaakt uit

- GEWELD** hout
- KALMTE** glas
- LIEFDE** steen
- OORLOG** brons

F. begraafplaats hooggelegen deel - fiche 1: uitbreiding begraafplaats

DMB F1 - oplossing:

Tot halfweg de jaren 1950 waren er nog tientallen Duitse begraafplaatsen in de streek. In 1952 werd beslist om deze te **groeperen** tot drie grote begraafplaatsen te Menen, Langemark en Vladslo. Hooglede had toen al een heel grote begraafplaats en werd niet meer verruimd.

1. Als je de **grafstenen** bekijkt op het hoger gelegen deel dan zie je

GE O dat de grafstenen **dichter** bij elkaar liggen met telkens ook **meer namen** op vermeld dan op de lager gelegen begraafplaats.

BE O dat de grafstenen enkel **sterfdata in 1918** vermelden.

VER O dat onder de grafstenen enkel **musketiers, kanoniers en fusiliers** liggen.

2. Waar nu deze grafstenen liggen op het hoger gelegen deel, was er **vroeger**

BIEDEN O een **Belgische militaire begraafplaats** die later naar Houthulst overgebracht werd.

DENKEN O een **klaprozen- en dilleveld** die verwees naar het niemandsland vlakbij de loopgravenlijn.

F. begraafplaats hooggelegen deel - fiche 2: betonnen constructies

DMB F2 - oplossing:

Deze **3 betonnen constructies** zijn door de Duitsers gebouwd in de periode 1916-1917. In 1917 en 1918 werden deze door beschietingen zwaar beschadigd. Na de oorlog werden ze terug hersteld.

1. Deze drie **betonnen constructies** zijn

WIL O betonnen **schuilplaatsen**, want er zijn enkel deuropeningen.

ZAL O betonnen **gevechtsbunkers**, want er zijn handige schietgaten om de aanvaller te weerhouden.

HEB O met beton **overdekte loograven**, want de constructies zijn in de diepte gebouwd.

2. De **deuropeningen** bevinden zich

OBUS O richting **Langemark**, zodat men goed de vijand kon observeren.

HELM O richting **Madonna**, zodat men redelijk veilig kon schuilen voor het oorlogsgeweld.

LANS O in **alle richtingen**, zodat er altijd kan gevluht worden langs de gemakkelijkste kant.

3. De betonnen constructie is bedekt met **aarde** en er groeit **gras** op. Dit komt omdat

II O de vijand moeilijker het gebouw zou zien (**camouflage** voor spionage vanuit de lucht).

VI O dit gebouw hier al lang staat. De **wind** heeft al heel wat aarde meegenomen en op de constructie laten vallen.

F. begraafplaats hooggelegen deel - fiche 3: gedenkstenen

DMB F3 - oplossing:

Tussen en naast de 3 betonnen constructies vind je een groot aantal granieten blokken die telkens met brons gehecht zijn aan een grote betonnen blok. Dit zijn **gedenkstenen**.

1. **Hoeveel** gedenkstenen tel je in totaal tussen en naast de betonnen schuilplaatsen?

BOM O 44

GAS O 49

TON O 52

2. **Vooraan** op de gedenkstenen staan

PI O de namen van de grootste **Duitse steden**.

LI O de namen van **regimenten en studentenorganisaties** die geholpen hebben bij het uitbouwen van de begraafplaats.

MI O de namen van **Duitse soldaten** die ze jammer genoeg nooit meer teruggevonden hebben, vermist dus.

3. De gedenkstenen staan samen met de betonnen constructies op **één lijn**. Dit is

RT O op een volledig **willekeurige** lijn.

PF O op de vroegere **spoorweg** van Ieper naar Kortemark. Deze werd speciaal door de Duitsers aangelegd om gemakkelijk de voorraad aan te vullen.

NJ O op een langgerekte **heuvel**.

JN O op een vroegere Duitse **verdedigingslinie** die ook als vertrekpunt voor de eerste gasaanval gebruikt werd.

